

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΗΝΩΜΕΝΑΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ

Παράλλως πρὸς τὴν τεχνικὴν ἐκπαίδευσιν, ὁλοὲν μεγαλύτεραι προσπάθειαι καταβάλλονται εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἐπιχειρηματιῶν. Ἡ ἀρχὴ ἔγινεν ἀπὸ τὸ πανεπιστήμιον Χάρβαρντ πρὸ πεντηκονταετίας καὶ πλέον, ἥδη ὅμως πανεπιστήμια ὡς τοῦ Στάντφορντ, τοῦ Σικάγου καὶ τῆς Κολούμπια διατηροῦν ἐν λειτουργίᾳ σχολὰς ἐπιχειρηματιῶν, αἱ ὁποῖαι τείνουν βαθμηδὸν νὰ ἀποκτήσουν τὸ αὐτὸ κύρος εἰς τὸν τομέα μορφώσεως ἐπιχειρηματιῶν.

Ἡ σχολὴ ἐπιχειρηματιῶν τοῦ πανεπιστημίου Χάρβαρντ ἰδρῦθη τὸ 1908, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ ἀμερικανικαὶ ἐπιχειρήσεις διήρχοντο ἀποφασιστικὴν καμπήν, ὅταν δηλαδὴ αἱ προσωποπαγεῖς καὶ «οἰκογενειακαὶ» ἐπιχειρήσεις ἔξιλλισσοντο εἰς μεγάλας ἐταιρίας, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἰδιοκτῆτης - διευθυντὴς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαρκέσῃ πλέον εἰς τὰ καθήκοντά του, ἢ δὲ διάκρισις μεταξὺ ἰδιοκτησίας καὶ διευθύνσεως ἐδημιούργει τὸν νέον ρόλον τοῦ ἐπαγγελματίου διευθυντοῦ.

Τὴν ἀμερικανικὴν ἐπιχειρηματικὴν ἐκπαίδευσιν δυνάμεθα νὰ χωρίσωμεν χονδρικῶς εἰς δύο κατηγορίας : τὴν ἀνωτάτην (μεταπανεπιστημιακὴν) καὶ τὴν μέσην (πανεπιστημιακὴν). Εἰς τὴν σχολὴν τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρντ π.χ. γίνονται δεκτοὶ μόνον διπλωματοῦχοι πανεπιστημίων, χωρὶς νὰ ἀπαιτεῖται ἐιδικὸν δίπλωμα. Μία πρόσφατος κατανομή, ἀναλόγως τῶν γνώσεων, τῶν κατ' ἔτος 600 εἰσαγομένων ἔχει ὡς ἑξῆς : 25 % διπλωματοῦχοι κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, 23 % μηχανικοὶ, 18 % διπλωματοῦχοι διοικήσεως ἐπιχειρήσεων, 16 % διπλωματοῦχοι φιλολογίας καὶ ξένων γλωσσῶν καὶ 4 % διπλωματοῦχοι τῆς κρατικῆς διοικήσεως. Ἄλλὰ ἡ πανεπιστημιακὴ ἐπιχειρηματικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι πολὺ εὐρύτερα εἰς ἀριθμὸν σχολῶν καὶ σπουδαστῶν. Ἐπεκτείνεται πολὺ ταχύτερον ἀπὸ τὴν μεταπανεπιστημιακὴν (τὰ 13 % τῶν πανεπιστημιακῶν διπλωμάτων ἀνήκουν σήμερον εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην) καὶ παρουσιάζει μεγάλην ἐξειδίκευσιν. Ὑπάρχει τέλος εἰς τὸ Χάρβαρντ ἔτι ἀνωτέρου βαθμοῦ σχολή, τῆς ὁποίας τὰ μαθήματα διαρκοῦν 13 ἑβδομάδας καὶ τῆς ὁποίας οἱ σπουδασταί, ἡλικίας 38 - 50 ἐτῶν εἶναι πρόεδροι καὶ διοικηταὶ ἐπιχειρήσεων, κυρίως ὅμως ἀντιπρόεδροι, οἱ ὁποῖοι προορίζονται δι' ἀνωτάτας θέσεις.

Ἄλλὰ πῶς ἐκπαιδεύονται οἱ μέλλοντες ἐπιχειρηματῆαι ;

Εἰς τὴν σχολὴν τοῦ πανεπιστημίου Χάρβαρντ π.χ., ὅπου ἡ φοίτησις εἶναι διετής, ἡ διδασκαλία (καὶ ἡ ἐξάσκησις) γίνεται κατὰ τὸ περιπτωσιολογικὸν σύστημα. Λαμβάνεται τοῦτέστιν ὡς βᾶσις ἐν πρόβλημα ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν αἱ ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν καὶ ὁ σπουδαστὴς καλεῖται νὰ ἀναλύσῃ τὰ γεγονότα καὶ νὰ προτείνῃ τὴν λύσιν. Ἐν καὶ ἀρχικῶς ἠλπίζετο, ὅτι μετὰ τὴν ἀνάλυσιν πολλῶν περιπτώσεων, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συναχθοῦν κανόνες καὶ νὰ συγκροτηθῇ μία συστηματικὴ ἐπιστήμη, τοῦτο δὲν ἔχει ἐπιτευχθῆ μέχρι στιγμῆς. Διότι, ὡς ἐδήλωσε κάποτε καθηγητὴς τῆς σχολῆς «δὲν ὑπάρχει ἐν ἐπιχειρηματικῶν πρόβλημα, διὰ τὸ ὁποῖον νὰ μὴν εἶναι δυνατόν νὰ εὐρεθοῦν τουλάχιστον δύο εὐφρεῖς λύσεις». Εὐχάριστον ἐξέλιξιν, ἐξ ἄλλου, ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἐνῶ ἀρχικῶς αἱ ἐπιχειρήσεις διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς τὴν σχολὴν, σήμερον ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς σπουδαστὰς νὰ ἐξετάζουσι εἰδικὰ προβλήματα τῶν.

Τὰ εἰδικὰ προβλήματα τῶν ἐπιχειρήσεων ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν τῶν μαθημάτων τῶν πανεπιστημιακῶν σχολῶν

Οὕτως, ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν εἰδικῶν τούτων περιπτώσεων καλύπτεται τὸ «πρόγραμμα τῶν μαθημάτων», τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει καὶ κλάδους ὡς ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ κόστους, αἱ πηγαὶ τοῦ κεφαλαίου, ἡ ἀνάλυσις τῶν κινδύνων, ἡ ἔσωτερικὴ διεύθυνσις τῶν ἐπιχειρήσεων, τὰ ἐργατικὰ προβλήματα, ἡ νομοθεσία περὶ τράσιν, ἡ ὁποία εἶναι σημαντικὴ εἰς τὴν Ἀμερικανὴν κ.λ.π.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος ἐπιδιώκεται ἐξειδικεύσεις εἰς θέματα παραγωγῆς, ἐμπορίας, ἐπεκτάσεως τῶν πωλήσεων, χρηματοδοτήσεως, κ.λ.π. Τινὲς θεωροῦν ὡς καλύτερον σχολεῖον διὰ τὴν ἐξειδίκευσιν, αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν καὶ συνιστοῦν, ὅπως αἱ σπουδαὶ περιορισθοῦν εἰς ἓν ἔτος, ὑπάρχουν ὁμως καὶ οἱ προτείνοντες ὅπως ἡ φοίτησις εἰς τὴν σχολὴν ἐπιχειρηματιῶν τοῦ πανεπιστημίου Χάρβαρντ καταστῇ τριετής.

Οἱ καθηγηταὶ τῆς σχολῆς εἶναι συνήθως διδάκτορες τοῦ πανεπιστημίου Χάρβαρντ, διατηροῦντες ὁμως στενὴν ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἐπιχειρήσεων ὑπὸ τὴν παράλληλον ιδιότητά των ὡς μελῶν τῶν διοικητικῶν συμβουλίων καὶ συμβούλων ἑταιριῶν. Πλὴν τούτου αἱ ἔρευναί των τοὺς φέρουν εἰς συχνὰς ἐπαφὰς μὲ τοὺς ἰθύνοντας τὸν ἐπιχειρηματικὸν κόσμον.

Καὶ εἰς τὸ ἀνώτατον φροντιστήριον τοῦ Χάρβαρντ, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ φοίτησις διαρκεῖ, ὡς ἀνεφέρθη ἤδη, 13 ἑβδομάδας, ἡ μόρφωσις τοῦ ἐπιχειρηματίου ἐπιδιώκεται διὰ τῆς ἐξετάσεως καὶ συζητήσεως εἰδικῶν περιπτώσεων ἐπιχειρήσεων μεταξὺ σπουδαστῶν καὶ καθηγητῶν. Διὰ τῆς συζητήσεως ταύτης προβλημάτων (τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι πάντοτε καὶ κατ' ἀνάγκην προβλήματα τῆς ἰδικῆς του ἐπιχειρήσεως), ὁ ἐκπαιδευόμενος, διευρύνει, εἰς τὴν ἥρεμον ἀτμόσφαιραν τῆς σχολῆς, τοὺς ὀρίζοντάς του. Ἀλλὰ πλὴν τούτου ἡ προκεχωρημένη αὕτη ἐκπαίδευσις περιλαμβάνει γενικώτερα θέματα ὡς π.χ. ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰς ἐνδεχομένας ἐπιδράσεις τοῦ ἀφοπλισμοῦ ἐπὶ τῆς βιομηχανίας, τὰς εὐθύναις τοῦ ἐπιχειρηματίου ἔναντι τῆς κοινωνίας κ.λ.π.

Φυσικά, παρατηρεῖ εἰς πρόσφατον ἀνταπόκρισίν του συνεργάτης τῶν

«Οικονομικῶν Τάϊμς» τοῦ Λονδίνου, ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ ἐπιχειρηματίου εἰς τὸ Χάρβαρντ ἢ εἰς οἵανδήποτε ἄλλην σχολὴν ἐπιχειρηματιῶν, δὲν ἀποτελεῖ ἐγγύησιν ἐπιτυχίας. Αἱ ἡμέραι τοῦ «δαιμονίου ἐπιχειρηματίου» πιθανὸν νὰ εἶναι μετρη-
 μέναι εἰς τὴν ἐποχὴν μας, δὲν θὰ παύσουν ὅμως νὰ εἶναι ἀπαραίτητοι εἰς τὰς
 ἐπιχειρήσεις προσωπικαὶ ἡγετικά ἰκανότητες ὡς ἡ ἰκανότης σταθμίσεως τῶν γε-
 γονότων καὶ τῆς λήψεως τῶν καταλλήλων ἀποφάσεων. Ἐκ τῆς πείρας πάντως
 ἔχει ἀποδειχθῆ, ὅτι ἀπὸ τὰς ἀμερικανικὰς σχολὰς ἐπιχειρηματιῶν ἀποφοιτοῦν
 καλοὶ διευθυνταὶ ἐπιχειρήσεων, οἱ ὅποιοι παρουσιάζουν ἔξοικείωσιν μὲ τὰ σημε-
 ρινὰ προβλήματα διευθύνσεως ἐπιχειρήσεων καὶ οἱ ὅποιοι χωρὶς νὰ ἀδιαφοροῦν
 διὰ τὸ κέρδος, ἀναγνωρίζουν τὴν ἀνάγκην τῆς ἰσορροπίας μεταξὺ μετόχων, ὑπαλ-
 λήλων, πελατῶν, προμηθευτῶν καὶ τοῦ κοινοῦ γενικῶς.

Παλαιότερον, ἡ ἐπιχείρησις ἐχαρκτηριζέτο ὡς «ἡ ἀρχαιότερα τέχνη καὶ τὸ
 νεότερον ἐπάγγελμα». Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὅμως ἡ ἐπιχείρησις ὠριμαίνει βαθμηδὸν
 καὶ ὡς ἐπάγγελμα καὶ ἀντὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς οἰκογενειακῆς καὶ κοινωνικῆς
 προελεύσεως ἡ ἐπιχειρηματικὴ μόρφωσις ἀναγνωρίζεται ὀλοὲν περισσότερον, ὡς
 ἡ κλεῖς διὰ τὴν ἐπιτυχῆ διεύθυνσιν μιᾶς ἐπιχειρήσεως. Ἀλλὰ ἐκτὸς τούτου ἡ
 δυνατότης ἀνωτέρας ἐπιχειρηματικῆς μορφώσεως ἐξασφαλίζει τὴν ἐπίδοσιν εἰς
 τὰς ἐπιχειρήσεις νέων ὑψηλῆς πνευματικῆς στάθμης, πράγμα ἄκρως πολῦτιμον
 διὰ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν ἐνὸς τόπου. Διότι, ὡς ἐδήλωσεν ὁ πρόεδρος τῆς μεγάλης
 εταιρίας Ντυπὸν «εἶναι δυσκολώτερον νὰ εὔρεθῆ ἓνας καλὸς διευθυντῆς ἐπιχει-
 ρήσεως ἀπὸ ἓν ἑκατομῦριον δολλάρια».